

activity and promotes the quality of their knowledge and skills, that allows both rational and efficient use of time in class.

Key words: *interdisciplinary relations, Labour Training, drafting, Technology teacher, curricula, training, leading role of Labour Training, subjects.*

УДК 378.016.811.161.2

Ірина Кухарчук, Роман Кухарчук
Глухівський національний педагогічний
університет імені Олександра Довженка

ЕЛЕКТРОННИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК З СИНТАКСИСУ СКЛАДНОГО РЕЧЕННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ФІЛОЛОГІЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ: ЗМІСТ, СТРУКТУРА, ОСОБЛИВОСТІ МОДЕЛЮВАННЯ

У статті висвітлено педагогічні, психологічні, програмно-технічні й лінгвометодичні принципи моделювання змісту та структури електронного навчального посібника з курсу «Синтаксис складного речення» для майбутніх учителів української мови і літератури. Розкрито зміст поняття «електронний навчальний посібник»; з'ясовано його ознаки; визначено основні етапи моделювання електронного посібника, запропоновано його структуру; детально схарактеризовано теоретичний і практичний блоки, інформаційно-довідкові, додаткові й допоміжні матеріали електронного видання, його контрольньо-діагностувальні функції.

Ключові слова: *електронний навчальний посібник, гіпертекст, мультимедія, інтерактивність, інтегрованість, принципи, студенти філологічних факультетів, соціокультурна компетентність.*

Постановка проблеми. Стрімкі інтеграційні процеси, створення єдиного інформаційного простору, гуманізація та глобалізація в усіх сферах життєдіяльності суспільства, упровадження компетентнісного підходу висувають нові вимоги до підготовки вчителів-словесників, здатних до самостійного, цілеспрямованого навчання в контексті інноваційних змін всієї системи вищої освіти, до реалізації свого професійного та особистісного потенціалу в умовах динамічного світу, до творчої праці та професійного розвитку.

Відповідно до європейських стандартів, Закону України «Про вищу освіту», в освітньому процесі відбувається цілеспрямоване зменшення кількості аудиторного навантаження та збільшення годин на самостійну роботу, що зумовлює, у свою чергу, пошук нових форм і методів організації самостійної роботи за допомогою мультимедійних і дистанційних технологій. З огляду на це концепція самостійного здобуття знань, оволодіння стратегіями самонавчання набуває пріоритетного значення в освітній парадигмі. Одним із шляхів підвищення ефективності самостійної роботи майбутніх фахівців є створення і впровадження форм, методів і засобів, які були б зорієнтовані на студента як суб'єкта навчання, який із його внутрішніми потребами й мотивами, суб'єктивним досвідом та індивідуально-психологічними особливостями є центральною фігурою в освітньому процесі. Серед таких засобів організації самостійної роботи чільне місце посідають електронні навчальні видання, що призначені допомагати майбутнім

фахівцям оволодіти професійно необхідними компетенціями з навчальних дисциплін, забезпечити подальший розвиток і саморозвиток особистості.

Аналіз актуальних досліджень. Проблемі розроблення й упровадження електронних навчальних видань присвячені наукові розвідки В. Агеєва, А. Башмакова, В. Бикова, В. Вембер, М. Жалдака, Ю. Жук, Б. Гершунського, Л. Гризун, Р. Гуревича, М. Кадемії, Л. Зайнутдінової, М. Львова, В. Мадзігона, Ю. Машбиця, Н. Морзе, Є. Полат, Ю. Рамського, Ю. Триус, А. Уварова, Т. Яковенко та ін.

Аналіз наукової літератури засвідчив, що проблема розроблення електронних підручників досліджується переважно в циклі дисциплін фізико-математичного, інженерно-технічного спрямування. Менше уваги приділено створенню електронних видань для викладання лінгвістичних дисциплін студентам філологічних факультетів. В українській лінгвістиці та лінгводидактиці порушена проблема стала об'єктом наукового студіювання в працях В. Бадер, Н. Голуб, О. Горошкіної, І. Дроздової, А. Нікітіної, Г. Шелехової, Ю. Шепетко, В. Шляхової та ін. Незважаючи на теоретико-методологічні напрацювання щодо створення й упровадження електронних навчальних видань, більшість учених відзначає відсутність єдиної дидактичної концепції проектування електронного підручника для вищої школи з урахуванням специфіки викладання дисциплін різних циклів підготовки фахівців.

Метою статті є визначення поняття електронного навчального посібника, дослідження психологічних, педагогічних і методичних особливостей моделювання електронного навчального видання з синтаксису складного речення для студентів філологічних факультетів.

Виклад основного матеріалу. У сфері електронного підручникотворення немає єдиної точки зору щодо визначення поняття «електронний посібник», не розроблені вимоги до його оформлення, принципи створення, немає чіткої структури електронних навчальних видань.

Учені-дослідники розглядають електронний посібник у вузькому й широкому вимірах, інтерпретуючи його як комп'ютерний додаток паперового посібника, гіпертекстовий аналог друкованого видання. У широкому розумінні – це програмний засіб, який дозволяє представити для вивчення теоретичний матеріал, організувати тренінг і самостійну творчу роботу, допомагає студентам і викладачеві оцінити рівень знань за певною тематикою, а також містить необхідну довідкову інформацію.

Для з'ясування сутності електронного навчального посібника необхідно визначити саме поняття «навчальний посібник». Відповідно до державного стандарту України ДСТУ 3017-95 «Видання. Основні види. Терміни та визначення», «навчальний посібник» – навчальне видання, що доповнює або частково (повністю) замінює підручник і офіційно затверджене як таке, а також «посібник» – видання, призначене на допомогу в практичній діяльності чи оволодінні навчальною дисципліною [2].

Згідно з ДСТУ 7157-2010 «Інформація та документація. Видання електронні. Основні види та вихідні відомості» подано лише загальне визначення електронного видання як документа, що пройшов редакційно-видавниче опрацювання, має вихідні відомості й призначений для розповсюдження в незмінному вигляді; електронний аналог друкованого видання – електронне видання, що в основному відтворює відповідне друковане видання, зберігаючи розташування на сторінці тексту, ілюстрацій, посилань, приміток тощо; електронний документ – документ, інформація в якому подана у формі електронних даних і для використання якого потрібні засоби обчислювальної техніки [6].

О. Зиміна [5] електронне видання розглядає як сукупність графічної, текстової, цифрової, мовної, музичної, відео-, фото- та іншої інформації, а також друкованої документації користувача.

Ураховуючи офіційні визначення ДСТУ України, *електронний навчальний посібник із синтаксису складного речення* визначаємо як мультимедійний навчальний засіб, який доповнює підручник із сучасної української літературної мови, призначений допомогти студентам-філологам оволодіти теоретичними засадами структури, семантики, функціонування складних синтаксичних одиниць, різними аспектами вивчення синтаксичних категорій, а також сформувати в майбутніх фахівців практичні навички аналізу синтаксичних явищ, уміння й навички вільно, комунікативно виправдано користуватися синтаксичними конструкціями в різних видах мовленнєвої діяльності. Навчальний матеріал викладений у зручній для вивчення й викладання формі, що пройшов редакційно-видавниче опрацювання, має вихідні відомості і призначений для розповсюдження в незмінному вигляді.

Структура електронного посібника не є копією друкованого, оскільки є педагогічним програмним засобом, що охоплює окремий розділ курсу сучасної української літературної мови («Синтаксис складного речення»), і характеризується такими ознаками: *мультимедійність* (використання всіх засобів мультимедіа: звуку, графіки, відео, анімації тощо); *гіпертекстовість* (перегляд навчального матеріалу за гіперпосиланнями: за асоціативним зв'язком, змістом, індексним показником. Гіпертекстова структура дозволяє визначити не тільки оптимальну траєкторію вивчення матеріалу, але і зручний темп роботи й спосіб викладу матеріалу, що відповідає психофізіологічним особливостям його сприйняття); *інтегрованість* (електронний посібник містить не лише виклад теоретичного матеріалу, але й запитання, тести для самоконтролю, гіперпосилання на іншу довідкову та допоміжну літературу; електронні бібліотечні фонди); *інтерактивність* (керування послідовністю та швидкістю подання інформації з урахуванням індивідуальних і психофізіологічних особливостей студентів; швидке реагування на їхні дії

на рівні «суб'єкт-суб'єктних» відношень, створення позитивної атмосфери спільної пошукової діяльності, обміну думками, взаєморозуміння).

Під час створення й структурування електронного посібника необхідно враховувати *загальнодидактичні принципи*: науковості й систематичності, свідомості та творчої активності студентів, наступності й доступності, наочності, розвивального навчання, міцності засвоєння знань, формування вмінь і навичок, активного залучення студентів до освітнього процесу, єдності навчання, виховання і розвитку, зв'язку теорії з практикою, диференційованого підходу до навчання кожного студента за умов колективної роботи, інтерактивності. Зауважимо, що загальнодидактичний принцип наочності має більш високий рівень порівняно з традиційними ресурсами, в електронних навчальних виданнях він реалізується засобами мультимедіа.

Серед *методичних принципів* створення електронних посібників для освітнього процесу можна виокремити такі: цілісності, квантування, повноти подання навчального матеріалу, адаптивності, комп'ютерної підтримки, доповнюваності, відтворюваності тощо.

Т. Волкова визначає *програмно-технічні принципи* проектування навчальних видань: 1. *Зручність і прозорість інтерфейсу*, єдність стилю, адекватність візуальних образів змісту, що забезпечує єдність способів доступу до інформаційних ресурсів, єдність форм і методів здійснення інформаційної взаємодії із засобом навчання. 2. *Масовість* забезпечується незалежністю від браузерів. 3. *Періодичність зміни змісту*. Оновлення повинно проводитися із заданою періодичністю залежно від конкретних умов і можливостей адміністрування. 4. *Відкритість ресурсу*. Організація структури інформаційного ресурсу повинна забезпечувати можливість додавання нових компонентів. *Дизайн інформаційного ресурсу* має забезпечувати вимоги *ергономічної кольорової гами*; логічності та очевидності навігації, гармонійного співвідношенню між елементами оформлення (текст, графіка, мультимедіа об'єкти), які сприяють розумінню змісту, єдності стилю, дотриманню правил орфографії та синтаксису, мові [3, 29].

Засвоєння основних понять синтаксису та вироблення відповідних умінь значною мірою залежить від використання в електронному посібнику таких *лінгвометодичних принципів*: комунікативної спрямованості навчання; функціонально-стилістичного принципу; вивчення мовних одиниць у єдності значення, форми, функції; принципу мовленнєво-мисленнєвої активності; текстоцентричного принципу; практичної спрямованості. Зауважимо, що одним із головних завдань електронного посібника є *формування соціокультурної компетентності* майбутніх учителів словесності. Саме соціокультурний підхід до навчання української мови створює умови для ознайомлення студентів із культурними традиціями, духовними цінностями українського народу та

інших країн світу; формування цілісної, духовно зрілої особистості шляхом пізнання й засвоєння молоддю багатомістових надбань народу; формування шанобливого ставлення до національної та світової духовної культури.

Реалізація основоположних лінгводидактичних і методичних принципів у вивченні синтаксису за допомогою електронного посібника необхідна для досягнення загальної мети навчання української мови – формування професійної компетентності фахівця.

У процесі створення електронного посібника було враховано психологічні аспекти взаємодії суб'єкта з комп'ютером. У наукових розвідках Л. Бабаніна, Ю. Бабаєвої, О. Войскунського, П. Гальперіна, А. Маслоу, О. Тихомирова висвітлено психологічні засади використання комп'ютерних засобів навчання, виявлено зміни, що впливають на пізнавально-особистісну, комунікативну сфери студента, трансформують взаємодію в межах відношень суб'єкт – суб'єкт, суб'єкт – інформаційний простір. Зокрема, у дослідженнях Л. Зайнутдінової сформульовано дві групи психологічних вимог до електронних підручників.

1. Подання навчального матеріалу в електронному підручнику повинно відповідати не лише вербально-логічному, але й сенсорно-перцептивному і представницькому рівням когнітивного процесу, тобто повинно будуватися з урахуванням особливостей таких пізнавальних психічних процесів, як сприймання (переважно зорове, а також, хоча і в значно меншій мірі, слухове й дотикове), увага (її стійкість, концентрація, перемикавання, розподіл і об'єм), мислення (теоретичне понятійне, теоретичне образне, практичне наочно-образне, практичне наочно-дієве), уява, пам'ять (миттєва, короткочасна, оперативна, довготривала, явище заміщення інформації в короткочасній пам'яті) та ін.

2. Електронний підручник повинен забезпечувати умови комфортного, продуктивного й безпечного для здоров'я праці користувача (ергономічні вимоги) [4].

Розглянуті вище принципи зумовили визначення основних етапів моделювання електронного посібника для студентів-філологів:

- визначення мети вивчення курсу синтаксису складного речення в мовній освіті майбутнього вчителя-словесника;
- добір і структурування змісту навчання відповідно до мети курсу, програмових вимог, кваліфікаційної характеристики підготовки вчителя-філолога;
- визначення рівнів засвоєння навчальних тем курсу синтаксису складного речення;
- вибір комп'ютерних та інформаційних засобів навчання;
- розроблення тестів, запитань, системи вправ і завдань для контролю за засвоєнням кожної теми розділу «Синтаксис складного речення»;

- визначення сукупності способів і прийомів організації пізнавальної діяльності студентів, побудова схеми її керування.

Для електронного навчального посібника з синтаксису складного речення запропоновано таку *структуру*: 1) вихідні дані; 2) зміст; 3) вступ; 4) основний виклад матеріалу; 5) питання для самоконтролю з теми розділу; 6) практикум для вироблення вмінь і навичок із синтаксису; 7) система діагностування навчальних досягнень студентів – тести, виконання яких дозволить виявити рівень засвоєння матеріалу та отримати оцінку; 8) глосарій; 9) список літератури (основний, додатковий, факультативний, електронні ресурси).

В електронному посібнику чітко сформульовано навчальні завдання: під час вивчення кожної теми окреслено, що повинен студент знати і вміти, на яких основних лінгвістичних поняттях необхідно зосередити особливу увагу.

Теоретичний компонент електронного навчального посібника передбачає структурування навчального матеріалу за такими темами розділу: «Складне речення як синтаксична одиниця», «Складносурядне речення в сучасній українській мові», «Складнопідрядне речення в сучасній українській мові», «Багатокомпонентні складнопідрядні речення», «Безсполучникове складне речення», «Складні синтаксичні конструкції. Період», «Конструкції з чужим мовленням». Зауважимо, що в межах кожного тематичного блоку доступними є всі види діяльності, необхідні для опанування навчального матеріалу.

Виклад і пояснення концептуальних положень теорії синтаксичної науки подано за принципом реалізації структури гіпертексту. Гіперпосилання дозволяють звертатися до зовнішніх джерел інформації, робити курс частиною мережі Інтернет. Навчальні тексти становлять багаторівневий гіпертекст, що допомагає вивчати різні аспекти синтаксичних одиниць, компенсувати відсутність аудиторного навчального середовища (реалізація переходів на різні додаткові, інформаційні та графічні об'єкти за посиланнями). Працюючи з гіпертекстом, студент перебуває в більш активній позиції в процесі навчання, він самостійно робить висновки щодо прочитаного матеріалу й обирає послідовність переходів за гіперпосиланнями, на відміну від паперового підручника, де матеріал викладається послідовно сторінка за сторінкою.

Розроблені до кожної теми курсу **завдання для формування вмінь і навичок** представлено на матеріалі текстів. Чинним посібникам та збірникам вправ із синтаксису для студентів філологічних факультетів бракує саме текстів, що формують соціокультурну компетентність. З огляду на це нами дібрані до електронного навчального посібника зразки текстів у вигляді статей, сучасної прози та поезії, фотоматеріалів, художньої фільмографії, що становлять фонд національно-культурної й історичної

пам'яті українського народу. Різноманітний матеріал соціокультурної спрямованості дозволить студентів засвоїти мовний матеріал, відповісти на запитання, розважитися, потренувати свою пам'ять, перевірити рівень свого інтелекту, творчих здібностей.

Практичний блок електронного навчального посібника містить вправи, пошукові соціокультурні завдання та проекти, основна мета яких – сформулювати конкретні знання про культуру своєї або іншомовної країни, національні реалії, формули етикету тощо; розвивати вміння оперувати цими знаннями залежно від ситуації; сприяти особистісному розвитку молоді в контексті полілогу культур. Наприклад, під час вивчення теми «Складносурядне речення» можна реалізувати соціокультурну змістову лінію «Я і природа. Збереження природи – умова виживання людства». Поряд із виробленням умінь характеризувати формально-синтаксичну, семантико-синтаксичну структуру складносурядних речень у майбутніх фахівців формується екологічна свідомість збереження природної спадщини, екологічно збалансованого природокористування, охорони довкілля. До зазначеної вище теми подано відеопрезентацію про охорону природи, після перегляду якої запропоновано творче завдання – написати твір на одну з тем «Природа – це вічне життя, становлення і рух» (*І. Гете*), «Творіння природи найдосконаліше з творінь мистецтва» (*Цицерон*). Окрім того, навчальний посібник вміщує посилання на електронні ресурси – карти екологічної ситуації на території України в цілому і в окремих її регіонах, ознайомлення з якими допоможе майбутнім учителям-словесникам підготувати усне повідомлення на тему «Системи заходів оздоровлення природного середовища». Мають потужний виховний потенціал, зміцнюють національну єдність, формують національні цінності і вміщені в посібнику уривки з кінофільмів «Чорна рада» М. Засєєва-Руденка, «Тіні забутих предків» К. Костюкова і Ю. Суярка, «Відьма» Г. Шигаєва, «Записки кирпатого Мефістофеля» Ю. Ляшенка, мультфільм «Енеїда» В. Дахна тощо.

Важливим організуючим центром соціокультурного простору посібника є концепти, які й зумовили відбір текстів і побудову на їх основі вправ і завдань із синтаксису української мови. В електронному посібнику представлено такі концепти, як «Україна», «природа», «писанка», «вишиванка», «мова», «рушник» тощо. Вивчення концептів і формування відповідних умінь і навичок із синтаксису здійснюється на основі культурно значущих текстів, які вміщують інформацію про духовну та матеріальну культуру народу, мають естетичну цінність і емоційно-моральний вплив на молодь та відповідають особистісним та віковим потребам майбутніх фахівців.

Текст електронного навчального посібника супроводжується **інформаційно-довідковими, додатковими і допоміжними матеріалами** з розділу «Синтаксис складного речення». У ньому представлено лінгвокультурологічні довідки, етимологічні коментарі, віртуальні екскурсії,

рубрикації, які репрезентують матеріал, що розкриває культурно-національні надбання українського народу (наприклад, «Чи знаєте ви що...», «Спочатку було Слово...», «Що не край – то звичай» тощо). Важливими компонентами посібника є глосарій, який відображає зміст навчальної дисципліни, і література – список рекомендованої основної, додаткової та довідкової літератури, адреси Web-сайтів у мережі Інтернет.

Контрольно-діагностувальні функції навчального посібника побудовані на засадах e-learning, які передбачають як самоконтроль рівня навчальних досягнень студентів за допомогою комп'ютера, так і можливість дистанційного навчання та віртуального контакту з викладачем.

Контрольно-діагностувальна функція дає змогу студентові виявити прогалини й помилки в знаннях і вміннях відповідно до мети навчання, з'ясувати причини їх виникнення і відповідно коригувати освітню діяльність. Отже, відбувається не «доучування» навчального матеріалу, а його «коригування».

Отримані студентами та викладачем результати тестування можна використати для прогнозування методів та способів удосконалення методики навчання сучасної української мови, прогнозування засобів удосконалення результатів навчальних досягнень студентів.

У посібнику передбачено проведення контролю після вивчення кожної теми за допомогою електронних тестових завдань з автоматичним оцінюванням знань.

До кожної теми подано запитання для самоконтролю знань. Якщо студентові важко сформулювати правильно відповідь, він може отримати підказку у вигляді текстового блоку, що відображає відповідь на поставлене питання. Для цього створені гіперпосилання.

Розроблений на основі інтеграції педагогічних та комп'ютерно-інформаційних знань електронний підручник з синтаксису складного речення передбачає його використання у поєднанні з іншими складовими навчально-методичного комплексу – друкованими підручниками, збірниками вправ і завдань, методичними рекомендаціями тощо. Електронний навчальний посібник можна використовувати на лекціях (актуалізація, закріплення та систематизація знань за допомогою опорних конспектів; опрацювання ілюстративного матеріалу; пошук відповіді в підручнику на поставлене викладачем запитання); практичних заняттях (актуалізація знань із теми заняття; виконання тренувальних вправ і завдань; виконання тестових завдань); у позааудиторний час (вивчення теоретичного матеріалу; опрацювання додаткової літератури; розв'язування пошукових завдань; виконання творчих вправ і завдань; тестування).

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Отже, нова парадигма розвитку вищої освіти зумовила пошук шляхів організації

самостійно-пізнавальної діяльності майбутніх учителів-словесників. Упровадження інноваційних педагогічних технологій спричинило перехід від споглядальної моделі освіти до практичної, що стало поштовхом до застосування електронних навчальних видань у системі вищої освіти. Розроблений електронний навчальний посібник із синтаксису складного речення забезпечить високий рівень наочності, ілюстративності, інтерактивності, дасть змогу студентові самостійно визначатися з часовими та просторовими параметрами отримання знань; із пошуком основної, додаткової і довідкової літератури; здійснювати контроль набутих знань на всіх етапах навчання.

Перспективи подальших наукових досліджень убачаємо в апробації електронного посібника в мовній підготовці студентів-філологів ВНЗ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бадер В. І. Теоретичні засади побудови електронного підручника з лінгводидактики / В. І. Бадер // Вісн. Черкас. ун-ту. – Вип. 81. – Сер. : Педагогічні науки. – Черкаси, 2006. – С. 35–38.

2. Видання. Основні види. Терміни та визначення [Текст] : ДСТУ 3017-95 [Чинний від 1996-01-01]. – К. : Держстандарт України, 1995. – 47 с.

3. Волкова Т. Методичні засади створення і використання електронного підручника у професійній підготовці кваліфікованих робітників : [метод. посіб.] / Тетяна Волкова. – К. : ІПТО НАПНУ, 2012. – 82 с.

4. Зайнутдинова Л. Х. Создание и применение электронных учебников (на примере общетехнических дисциплин) / Л. Х. Зайнутдинова. – Астрахань : Изд-во ЦНТЭП, 1999. – 363 с.

5. Зими́на О. В. Печатные и электронные учебные издания в современном высшем образовании : теория, методика, практика [Электронный ресурс] / О. В. Зими́на. – М. : Изд-во МЭИ, 2003. – Режим доступа :

<http://www.academiaxxi.ru/EduXXI.html>.

6. Інформація та документація. Електронні видання. Основні види та вихідні відомості [Текст] : ДСТУ 7157:2010 [Чинний від 2010-01-07]. – К. : Держспоживстандарт України, 2010. – 18 с.

РЕЗЮМЕ

Кухарчук И., Кухарчук Р. Электронное учебное пособие по синтаксису сложного предложения для студентов филологических факультетов: содержание, структура, особенности моделирования.

В статье освещены педагогические, психологические, программно-технические и лингвометодические принципы моделирования содержания и структуры электронного учебного пособия по курсу «Синтаксис сложного предложения» для будущих учителей украинского языка и литературы. Раскрыто содержание понятия «электронное учебное пособие»; выяснены его признаки; определены основные этапы моделирования электронного пособия, предложена его структура; подробно охарактеризованы теоретический и практический блоки, информационно-справочные, дополнительные и вспомогательные материалы электронного издания, его контрольно-диагностированные функции.

Ключевые слова: электронное учебное пособие, гипертекст, мультимедиа, интерактивность, интегрированность, принципы, студенты филологических факультетов, социокультурная компетентность.

SUMMARY

Kukharchuk I., Kukharchuk R. The electronic textbook on syntax of a compound sentence for the students of philological faculties: contents, structure, features of modeling.

The article is devoted to a problem of the development of the electronic textbook on syntax of a compound sentence for the students-philologists.

This article describes an electronic textbook on syntax of a compound sentence as a multimedia educational means that complements the textbook of the modern Ukrainian literary language intended to help students-philologists to master theoretical principles of structure, semantics, functioning of compound syntactic units, various aspects of studying of syntactic categories and form future professionals' practical skills to analysis the syntactic phenomena and skills free, communicative justified to use syntactic structures in different types of speech activity.

The main features of the electronic textbook, multimedia, hypertext, integration, interactivity are defined.

In the article the pedagogical, psychological, technical and program, linguistic and methodological principles of modeling the structure and content of the electronic textbook are covered.

The main stages of modeling of an electronic textbook are defined: definition of the purpose of studying of a course of syntax of a compound sentence in language education of future teacher of language and literature; selection and structuring of the content of training according to the purposes of a course, curriculum requirements, the qualification characteristic of training of the teacher-philologist; choice of computer and information training tutorials; development of tests, questions, systems of exercises and tasks for control of assimilation of each topic of a course; determination of a set of the methods and techniques of the organization of the students' cognitive activity, creation of the scheme of its management.

For the electronic textbook on syntax of a compound sentence it is offered the following structure: 1) publisher's imprint; 2) contents; 3) introduction; 4) the main material statement; 5) questions for self-checking; 6) a workshop for development of skills on syntax; 7) diagnosing of educational achievements of the students; 8) glossary; 9) list of references.

In the article it is summarized that the electronic textbook on syntax of a compound sentence will provide the high level of presentation, illustrative, interactivity, will allow the student to define independently with temporary and spatial parameters of knowledge; with search of the main, additional and reference books; to exercise control of the gained knowledge at all phases of study.

Key words: *electronic textbook, hypertext, multimedia, interactivity, integration, principles, students of philological faculties, socio-cultural competence.*

УДК 37.011.33

Віолетта Лаппо

Коломийський інститут ДВНЗ

«Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»

ЗНАЧЕННЯ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПРОЦЕСІ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Стаття присвячена питанням упровадження проектних технологій у виховну роботу академічної групи вищого навчального закладу. Автор доводить, що педагогічна ефективність проектів полягає в активізації інтелектуально-творчих здібностей студентів. Узагальнено характерні ознаки та основні етапи реалізації проектів як